

šnopsarjev in celo navadnih barab motiti shod, a brez uspeha.

Deželni zbor štajerski.

Predlogi slovenskih poslancev.

G. J. Roškar je vtemeljil 3. oktobra svoj predlog zastran podpore, katero naj podeli dežela po grozni toči poškodovanim posestnikom v šentlenartskem in deloma tudi v mariborskem okraju. Predlog se je izročil finančnemu odseku. Gosp. J. Vošnjak je predlagal že v letošnjem pomladanskem zasedanju, naj se ustanovi v šoštanjskem ali celjskem okraju poljedelska šola s slovenskim poučnim jezikom. Ta predlog je imenovani poslanec vtemeljil pretečeni teden ter omenil, da je šoštanski okrajni zastop obljubil podeliti 5000 K podpore, če se ta šola ustanovi v šoštanjskem okraju. Predlog se je odkazal deželno kulturnemu odseku. G. dr. Jurtela je vtemeljeval svoj predlog, naj se da zdatna odškodnina pribivalcem v dravski dolini, kateri so hudo poškodovani po zadnji povodnji. G. Kočevar je vtemeljeval svoj predlog, naj se popravi pemnička struga. Tudi ta dva predloga sta se odkazala dotičnim odsekom.

Vinorejski odsek se je volil v seji pretečenega petka in šteje 12 udov. Izmed Slovencev sta izvoljena v ta odsek gg: dr. Jurtela in Kočevar; konservativcem je dovolila nemško-narodna večina le enega člana; izvoljen je g. Holzer; Rokitanskyjeva stranka ima tudi enega uda in sicer je izvoljen v ta odsek Rokitansky sam proti volji nemških narodnjakov, kateri so glasovali proti njemu.

Izvolil se je pretečeni teden takomenovani politični odsek, ki šteje 15 udov. Izmed slovenskih poslancev sta izbrana v ta odsek gg: dr. Dečko in dr. Hrašovec. Od vseh strank deželnega zbora se zahteva sprememba zdajšnje volilne postave za deželni zbor. Na nekatere krivice te postave je kazal rrcf Robić, ko je vtemeljeval svoj predlog. Če pomislimo, da veleposestniki, katerih je celo malo število, samo 200, volijo 12 poslancev v deželni zbor; da štejejo mesta in trgi okoli 300.000 prebivalcev, pa imajo 25 zastopnikov, medtem, ko ima 900.000 kmet-skih ljudi le 23 deželnih poslancev, se vidi, kolika krivica se godi kmetškemu ljudstvu v štajerski deželni zbornici. Sicer se bodo te zadeve še jako obširno razpravljale v političnem odseku in v zbornici. Katoliški, slovenski in bauernbündlerski kmetški poslanci so imeli skupno posvetovanje, kako nameravajo postopati v tej najvažnejši zadevi. Zakaj, če se število kmetških poslancev primerno ne pomnoži, bodo vse naše pritožbe ostale prazne in brezvspešne. Vpeljala se bo tudi za deželni zbor nova volilna skupina po vzgledu V. kurije za državni zbor. Slovenski poslanci zahtevajo, da bodo v prihodnje sami iz svoje sredine smeli voliti enega deželnega odbornika. Nemški kmetški poslanci naj pa volijo tudi svojega deželnega odbornika sami iz svoje sredine. Tako bi prenehala napetost nad slovenskimi in nemškimi kmetškimi poslanci, če se na taki način pomnoži število deželnih odbornikov od šest na sedem.

Dva govora poslanca Žičkarja.

V seji štajerskega dežel. zbora dne 2. oktobra t. l. je utemljal poslanec Žičkar uravnavo Sevnišnice s temi-le besedami:

„Visoka zbornica! V predlogu, katerega smo vložili dne 17. aprila t. l. glede uravnave potoka Sevnišnice, so se navedli razlogi, zakaj je poprava struge tega potoka neizmerno važna in potrebna. Hudournik Sevnišnica teče od Planine skozi ozko dolino in sicer skozi občini Zabukovje in Sevnica proti Savi, v katero se izliva nekoliko više nad Sevniško železniško postajo. Ob času nalivov podsuje Sevnišnica bližnje njive in travnike z gramozom, tako, da se rodovitna zemlja ne da več osnažiti. Mnogo rodovitne zemlje je že ta hudournik razdjal in odnesel. Ob potoku Sevnišnica se nahaja več mlinov in žag; jezove je že večkrat razdr. — Ob Sevnišnici pelje od Planine proti Sevnici okrajna cesta; ob povodnji se večkrat ta cesta poškoduje. Po sporočilu okrajnega odbora v Sevnici je zadnja povodnja to cesto zopet hudo poškodovala; poprava ceste je pro-

računjena na 4348 K 66 v; del tega zneska bo morala trpeti dežela. — Poškodbe, katere je zadnja povodnja na njivah in travnikih povzročila v Sevniski občini, znašajo 6000 K; poškodbe na njivah in travnikih v občini Zabukovje pa 4000 K. — Da se ta hudournik Sevnišnica uravna, v ta namen so se vršile že nekatere preiskave in sicer vsled mojega nujnega predloga, katerega sem vložil v državnem zboru. Dotična pisma se morajo nahajati pri namestnji v Gradcu. — Bilo bi torej ne le samo na blagor tamošnjim posestnikom, temveč tudi na hasek sevniškega okraja in štajerske dežele, da se struga tega hudournika kmalu popravi. Občina Sevnica in Zabukovje sta se obrnili na me, v kateri prošita deželni zbor, da se poprime te tako važne zadeve. Usojam si torej predlagati sledeče:

Visoki deželni zbor skleni: Predlog zastran poprave potoka Sevnišnice naj se izroči v posvet in poročilo deželnemu kulturnemu odseku. — (Predlog se sprejme.)

Potem je podelil deželni glavar zopet poslancu Žičkarju besedo, da utemlji svoj predlog glede uravnave potoka Močnik v Artički občini in Gabernico s Sromljico v Zakotu pri Brezicah.

„Visoka zbornica! Na prvem mestu imenovani potok Močnik izvira v Križah, teče skozi več sosesk artičke občine in se izliva v Savo v občini Zakot. Zvoljo velikih ovinkov, katere dela Močnik ob svojem toku skozi njive in travnike, preplavlja ob vsakem nalivu zemljišča ter poblati travo tako, da se ne more več rabiti kot krma za živino, temveč le za nasteljo. Če nastopi deževje ob košnji, odnese voda vso travo. Jasno je torej, da so takšne razmere na neizmerno škodo za živinorejo. Dva in dvajset kmetov iz občine Artiče je prosilo, naj se ukrene potrebno, da se ta potok uravna. Ravno to velja o potoku Gabernica in o Sromljici, stranskem pritoku h Gabernici pod Brezicami. Tudi tamošnji kmetje trpijo veliko škodo vsled hlata, katero nanašata ta potoka na sosednje travnike. Župan iz Zakota mi je pripovedoval, da ubogi ljudje oblatno travo perejo ali pretresajo, da bi se vendar vporabljal kot krma za živino; navadno brez uspeha. Trava se tudi tukaj, kakor pri Močniku, vporablja navadno le kot stelja za živino. — Glede teh potokov, Močnika in Gabernice, so se že vršile, kakor sem zvedel, neke preiskave in se morajo dotične listine nahajati pri c. kr. namestnji. Škoda, katero prizadevajo ti potoki, je velika. Slišal sem, da ob povodnji znaša skupna škoda, katero delajo imenovani potoki: Sevnišnica, Močnik, Gabernica in Sromljica, 50.000 kron. Razvidno je torej, da je neobhodno potrebna poprava strug vseh teh potokov in predlagam sledeče:

Predlog glede poprave potokov Močnika in Gabernice s Sromljico naj se izroči deželnemu kulturnemu odseku v posvetovanje in naročilo. — (Se sprejme.)

Govor poslanca Vošnjaka.

„Visoka zbornica! Že pred tremi leti se je mnogo okrajnih zastopov na Spod. Štajerskem obrnilo do vis. dežel. odbora za ustanovitev kmetijske šole s slovenskim učnim jezikom. Nočem vzrokov kritikovati, s katerimi je deželni odbor te prošnje odklonil ter se hočem omejiti le na stvarno vtemeljevanje mojega predloga.

Obče znano je, da naše kmetijstvo v ozirom na krajevne razmere bije težek boj za svoj obstanek v ozirom na one kraje, ki so glede njih lege in zemeljskih sposobnosti mnogo ugodnejši situirani, in ker je tedaj mogoče z manjšim trudom oziroma z manjšimi stroški doseči obilnejše pridelke. Pri nas je kraj več ali manj hribovit. Vsled tega pride prebivalstvo s širšim svetom le malo v dotiko in posledica tega je, da je ljudstvo zelo konservativno ter se še mnogo drži šeg in navad svojih prednikov tako v socialnem življenju kakor v gospodarstvu. Kakor se pa vsa obrt preustroja v moderno urejeno industrijo, da zamore obstati konkurenco nasproti drugim sotekmecem, ravnotako je potrebno, da se našemu še v zastarelih mejah gibajočemu kmetijstvu opomore s tem, da se na podlagi sedanjih izkušenj kmetškemu zarodu preskrbi primeren pouk in sicer v teoretični in praktični obliki.

Ako se hoče kmetški stan sploh še ohraniti, ne zadostuje danes več odpisovanje davkov in tudi ne delno razbremenjenje posestev, temveč treba je še temeljitega pouka mlademu kmetškemu zarodu. Takega pouka pa zamorejo naši kmetški sinovi le deželni biti, ako se taka šola ustanovi v ne preveliki oddaljenosti krajev, katerim je namenjena, ako je poučni jezik slovenski, ker naši kmetški sinovi drugega jezika ne razumejo. — Sicer so pa kmetijske šole tako urediti, da ustrezajo krajevnim potrebam istega okoliša, za katerega so namenjene. Moj predlog se sicer glasi na enoletni tečaj, s tem pa nikakor ni rečeno, da se isti ne bi smel raztegniti na dveletni pouk, ako bi iz strokovno tehničnih ozirov to potrebno bilo.

Da je pa potrebna kmetijska šola za slovenski Štajer potrebna, kaže dejstvo, da se na kmetijski šoli na Grnu na Kranjskem nahaja polovica frekventantov iz Štajerskega.

Učni načrt na tej šoli naj bi bil enak načrtom drugih kmetijskih šol nižje vrste ter bi se naj v njej poučevali vsi predmeti, ki spadajo h kmetijstvu, pred vsem živinoreja z mlekarstvom, svinjereja, zboljšanje travnikov in njiv, vino- in sadjereja, vrtnarstvo, hmeljarstvo, čebelarstvo, vrbarstvo, gozdarstvo itd. Mislim, da bi ne bilo težko najti primernege posestva, ki bi se dalo v ta namen adaptirati, in tudi stroški za deželo bi ne bili preveliki, ker bi gotovo država k ustanovnim stroškom že zdatno prispevala in tudi primerne letne podpore dajala. Okrajni zastop šoštanski je tudi že dovolil enkratnega prispevka 5000 K za slučaj, da se

dotična šola ustanovi v sodnijskem okraju šoštanjskem. Ker danes na Štajerskem sploh, posebno pa na Spod. Štajerskem še kmetijski značaj prevladuje, in ni pričakovati, da bi se v preglednem času v tem oziru kaj spremenilo, se z ustanovitvijo označene kmetijske šole pač ne sme odlagati, ako se naj deželne koristi naravnost ne oškodujejo.

V formalnem oziru predlagam, da se le-ta moj predlog izroči kombiniranemu finančnemu in deželno-kulturnemu odseku.

Za Ptuj in Ormož.

Deželni poslanci dr. Jurtela in tovariši so stavili za podporo vsled zadnje povodnji Drave v sodnijskem okraju Ptuj in Ormož poškodovanih naslednji predlog:

V pretečenem tednu je prestopila Drava vsled močnega naliva na Koroškem tudi v sodnijskem okraju Ptuj in Ormož svoje bregove ter je preplavila veliki del polja ter uničila različne pridelke skoro popolnoma. Prizadet je večinoma najubožnejši del prebivalstva. Ti potrebujejo nujne podpore od dežele in države.

Podpisani predlagajo sledeče: Visoki deželni zbor naj sklene: C. kr. vlada se pozivlje, naj da takoj preiskati — ako še to ni storila — vsled povodnji Drave povzročeno škodo v sodnijskih okrajih Ptuj in Ormož ter naj dovoli poškodovanim posestnikom denarno pomoč. 2. Deželni odbor se pooblasti, da dovoli dotičnim posestnikom poškodovani svoti primerno podporo. Gradec, dne 21. septem. 1903.

Dr. Fr. Jurtela in tovariši.

V seji, dne 13. t. m. se je dovolil poslancu Ornigu dopust za ta teden, nemara da lahko gre v trgatav. Že verjamemo, gospod Ornig, da je bolj »slušno« v trgatvi, kakor pa sedeti zgoraj v Gradcu ter zastopati koristi svojih volilcev! Slovenski poslanec dr. Dečko pa je utemljal svoj predlog glede uravnave Savinje in Voglajne pri Celju. Predlog poslanca dra Dečka in tovarišev o uravnavi Hudinje v občini Škofjavs se je odredil deželno-kulturnemu odseku. Sicer pa se je v tej seji večinoma govorilo le o hranilnici konservativnega kmetškega društva, katero so bauernbündlarji srdito napadali, konservativni nemški poslanci pa vneto zagovarjali.

Dopisi.

Trbegovci pri Sv. Juriju ob Ščavnici. (Občinske zadeve.) Ako pogledamo poldrugo leto nazaj, obhajajo nas žalni spomini na naše občinske volitve. Čeravno pregovor pravi, po toči je prepozno zvoniti, vendar naj zvejo cenjeni bralci »Slov. Gosp.«, kdo je pravzaprav zakrivil, da bodo očka Bračko še dalje sedeli na prestolu okrajnega zastopa gornjeradganskega.

Zavedni Slovenci so se že eno leto pred občinskimi volitvami naše trbegovske, galuške in drugih občin pripravljali na volilni boj, dobro vedoč, da ravno od občin župnije Sv. Jurija ob Ščavnici je odvisna zmaga v zastopu.

Opozorili so gospodarsko polit. društvo v Ljutomeru, katero ima tudi svoj delokrog za gornjeradganski okraj, naj začne delovati, naj prireja shode, preskrbi govornike, kateri naj naše kmete poučijo, da se ne da več delati po starem kopitu.

In res, društvo je začelo prirejati najprej zaupne shode: v Ljutomeru, Sv. Juriju in Kapeli. Shodi so bili sijajno obiskani, navdušenje veliko. Pa naenkrat je vse potihnilo, ni bilo ne sluha ne duha po obljubljenem javnem shodu v Ivanjih, ne vem, iz kakih vzrokov. Posledice tega so se kmalu potem pokazale pri občinskih volitvah v naši trbegovski, galuški in drugih občinah. Posebno v naši občini smo se volitve vdeležili nenavadno, mnogoštevilno, pa vkljub vsej agitaciji se nismo nadjali zmage. In vendar smo z dvema glasoma večine zmagali.

Pa čuj narod slovenski in strmi! Komu bi se moglo še kedaj zaupati? Ker sta moža, obče spoštovana, resnična v besedi, uda bralnega društva, navdušena Slovenca, (kakor sta se kazala) volila župana nasprotnika Vučina. Strmei in obmolknili smo, da sta mogla Lorenc Kocmut, posest. v Sovjaku in Anton Kegj, posest. na Ženiku, kaj takega storiti. Bridko sem vzdihnil: tedaj tudi ti